

บทที่ ๒

การเข้าใจตนเองและผู้อื่น

เรียบเรียงโดย อ.วิจิตรา จามจรี

หัวข้อ

๒.๑ การเข้าใจตนเอง

๒.๑.๑ องค์ประกอบที่ทำให้รู้จักตนเอง

- ความต้องการของมนุษย์
- บุคลิกภาพ
- ค่านิยม

๒.๒ การเข้าใจผู้อื่น

๒.๒.๑ ธรรมชาติของมนุษย์ในด้านต่างๆ

- ธรรมชาติของมนุษย์ด้านปรัชญา
- ธรรมชาติของมนุษย์ด้านจิตวิทยา
- ธรรมชาติของมนุษย์ด้านสังคมวิทยา
- ธรรมชาติของมนุษย์ด้านมนุษยวิทยา
- ธรรมชาติของมนุษย์ด้านบริหาร

แนวคิด

๑. มนุษยสัมพันธ์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนโดยตรง ดังนั้นจึงต้องศึกษาเรื่องคนหรือมนุษย์ในแง่มุมต่างๆ โดยเฉพาะในเรื่องพฤติกรรมทั้งภายนอกและภายใน ผู้ที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ได้ดีต้องเข้าใจธรรมชาติและ ความต้องการของมนุษย์

๒. ความต้องการของมนุษย์เป็นธรรมชาติที่ทุกคนมี ความต้องการของมนุษย์มี ๓ ประการ ได้แก่ ความต้องการด้านร่างกาย ความต้องการด้านจิตใจ และความต้องการด้านสังคม

๓. ความต้องการต่างๆ นั้นส่วนมากจะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการนั้นเอง ความต้องการของมนุษย์นั้นอาจมีความแตกต่างกันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้มีการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ไว้หลายด้าน อาทิเช่น จิตวิทยา สังคมวิทยา มนุษยวิทยาและด้านการบริหาร เพื่อประกอบความเข้าใจในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้การสอนที่สำคัญที่สุด ๓ ข้อ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้ในชีวิตของนักศึกษา

๑. นักศึกษาสามารถอธิบายองค์ประกอบที่ทำให้รู้จักตนเอง

สำนักศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

ดร.อุษณีย์ เจริญพิพัฒน์ผล

อาจารย์มาโนช พรหมปัญญา

อาจารย์ วิจิตรา จามจรี

๒. นักศึกษาสามารถเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษยสัมพันธ์ในด้านต่างๆ

กิจกรรมระหว่างการเรียนรู้

๑. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน
๒. ศึกษาเอกสารประกอบการสอน
๓. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายในเอกสารประกอบการสอน
๔. ฟังคำบรรยายจากอาจารย์ผู้สอน
๕. ทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียน

สื่อการสอน

๑. เอกสารประกอบการเรียนการสอน ครั้งที่ ๒
๒. แบบฝึกปฏิบัติ
๓. แบบประเมินผลตนเองก่อน-หลังการเรียนรู้
๔. การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ

วิธีวัดประสิทธิภาพในการสอนตามวัตถุประสงค์

๑. ประเมินผลจากแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน
๒. ประเมินผลจากกิจกรรม
๓. ประเมินผลคำถามท้ายบท
๔. ประเมินผลจากการสอบกลางภาคและสอบปลายภาค

สาระสำคัญ

๒.๑ การเข้าใจตนเอง การรู้จักตัวตนที่แท้จริง ทำให้เราเป็นบุคคลที่ไม่ถูกหลอก รู้ตัวอยู่เสมอ จิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหว ถ้าบุคคลใดสามารถมองตนเอง รู้จักและเข้าใจตนเองได้มากเท่าใดก็จะทำให้ชีวิตส่วนตัวมีความสุข และสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นที่แวดล้อมได้ และเพื่อให้เข้าใจตนเองได้ดียิ่งขึ้น จึงขอกล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้รู้จักตนเอง ดังนี้

๒.๑.๑ องค์ประกอบที่ทำให้รู้จักตนเอง

๑. ความต้องการของมนุษย์
ความต้องการตามแนวคิดของมาสโลว์ ประกอบด้วยหลักความต้องการของมนุษย์ ๕ ชั้น ดังต่อไปนี้
คือ ๑. ความต้องการด้านร่างกาย (สรีระวิทยา) ๒. ความต้องการด้านความมั่นคงและปลอดภัย
๓. ความต้องการความผูกพันทางสังคม ๔. ความต้องการมีชื่อเสียง และ ๕. ความต้องการความสำเร็จแห่งตน

๒. บุคลิกภาพ

คือ ตัวบุคคลโดยส่วนรวมอันทำให้บุคคลนั้นแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ รวมทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นสภาพทางกาย หรือจิต ไม่ว่าจะเป็สิ่งทีสังเกตุได้ง่ายหรือสังเกตุได้ยาก

๓. ค่านิยม

คือ คุณค่าที่บุคคลหรือสังคมนิยมปฏิบัติกัน เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งทีมีประโยชน์หรือมีค่าเพียงพอทีจะปฏิบัติตาม

๒.๒ การเข้าใจผู้อื่น

องค์ประกอบทีสำคัญประการหนึ่งของการสร้างมนุษยสัมพันธ์ คือ การทีเราจะต้องรู้ว่าเรากำลังติดต่อกับใคร เพราะหากไม่รู้ว่าตนเองติดต่อกับใครหรือทำอะไรแล้ว ก็เกตุความไม่แน่ใจและไม่มั่นใจขึ้น ดังนั้นการเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ ย่อมสร้างความมั่นใจให้เราได้ในการติดต่อกับมนุษย์ได้

๒.๒.๑ ธรรมชาติของมนุษย์ในด้านต่างๆ

- ธรรมชาติของมนุษย์ด้านปรัชญา นักปรัชญามองมนุษย์แตกต่างกัน ๒ ลักษณะ คือ ทัศนะหนึ่งมองว่ามนุษย์เกิดมาดี ส่วนอีกทัศนะหนึ่งมองว่ามนุษย์เกิดมาเลว

- ธรรมชาติของมนุษย์ด้านจิตวิทยา นักจิตวิทยามองมนุษย์แตกต่างกัน ๓ ลักษณะ คือ มนุษย์เกิดมาดี ไม่ได้ไม่เลวและมนุษย์เกิดมาเลว หรืออาจสรุปได้ว่ามนุษย์เกิดมาดีหรือเลวเพราะมีมาโดยกำเนิด หรืออาจเกิดจากสิ่งแวดล้อม

- ธรรมชาติของมนุษย์ด้านสังคมวิทยา นักสังคมวิทยามองมนุษย์ว่า การอยู่รวมกลุ่มกันอย่างสงบสุขจะต้องมีกฎเกณฑ์และกติกาทางสังคม เพื่อส่งเสริมให้บุคคลมีสัมพันธภาพทีดีต่อกัน

- ธรรมชาติของมนุษย์ด้านมนุษยวิทยา นักมนุษยวิทยามองมนุษย์ว่ามนุษย์แต่ละกลุ่มจะมีวิถีชีวิตวัฒนธรรมและค่านิยมเป็นของกลุ่มโดยเฉพาะ โดยกลุ่มทีมีวัฒนธรรมประเพณีเดียวกันจะมีพฤติกรรมคล้ายกัน

- ธรรมชาติของมนุษย์ด้านบริหาร ทฤษฎี X และ Y ของ (McGregor) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์ทีเป็นพวก X นั้นต้องการกฎระเบียบ ชอบให้บังคับและบทลงโทษเมื่อทำผิด พวก Y เป็นพวกทีต้องการความอิสระในการทำงานเพื่อความสำเร็จ ไม่ชอบการบังคับ ไม่ชอบกฎระเบียบ นอกจากนี้ในส่วนของทฤษฎี Z ของ (Reddin) กล่าวว่ามนุษย์มีลักษณะกลางๆ ไม่เลว แต่จะทำสิ่งต่างๆ เพราะได้รับอิทธิพลจากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม

บรรณานุกรมการอ้างอิง

- ปราณี่ รามสูต, ผ.ศ., และ จำรัส ด้วงสุวรรณ, ผ.ศ., พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน, พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๕.
- สมพร สุทัศน์ย์, ม.ร.ว, มนุษยสัมพันธ์, พิมพ์ครั้งที่ ๖ ฉบับปรับปรุงแก้ไข, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

เอกสารประกอบการสอน รหัสวิชา ๑๐๐-๑๐๔

วิชามนุษยสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ (Human Relations and Personality Development)

ครั้งที่ ๒

คำถามท้ายบทที่ ๒ (เขียนด้วยลายมือเท่านั้น)

๑. จงสรุปว่ามนุษย์มีความต้องการด้านใดบ้าง (อธิบายอย่างน้อย ๕ บรรทัด)
๒. ในทัศนะของนักศึกษาเห็นว่า ความต้องการตามแนวคิดของมาสโลว์ด้านใดมีความสำคัญมากที่สุดในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ (อธิบายอย่างน้อย ๕ บรรทัด)
๓. ธรรมชาติของมนุษย์มีความสำคัญอย่างไรต่อการสร้างมนุษยสัมพันธ์ (อธิบายอย่างน้อย ๕ บรรทัด)
๔. จงแสดงการเปรียบเทียบแนวคิด/ทฤษฎี X , Y และ Z มาให้ชัดเจน (สร้างเป็นตารางแสดงข้อมูล)
๕. จากการศึกษาธรรมชาติของมนุษย์ตามหลักทฤษฎี X, Y และ Z จงวิเคราะห์ว่าท่านจัดเป็นบุคคลตามทฤษฎีใด (อธิบายอย่างน้อย ๕ บรรทัดพร้อมให้เหตุผลประกอบ)